

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุ กับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุ ทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุ และความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุ ทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุ และความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา จากตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุ และทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุ

และมีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการดูแล มีความสัมพันธ์กับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา
2. ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา
3. ทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา
4. ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุ ทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุสามารถทำนายความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ พี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราของภาครัฐ จำนวน 20 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง คือ พี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราของภาครัฐ แยกเป็นสังกัด คือ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจำนวน 3 แห่ง กรุงเทพมหานครจำนวน 1 แห่ง และองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 6 แห่ง จำนวน 115 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบวัดโดยมีองค์ประกอบเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการดูแล และสถานสงเคราะห์ที่ปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 แบบวัดความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา ที่ใช้วัดองค์ประกอบของความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ 6 ด้าน คือ การสูงอายุและการเปลี่ยนแปลงในผู้สูงอายุ การฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย การดูแลป้องกันอุบัติเหตุ การใช้อุปกรณ์เคลื่อนย้ายผู้สูงอายุ การทำความสะอาดร่างกายและการดูแลแต่งกายผู้สูงอายุ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการพยาบาลแก่ผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้หรือช่วยเหลือตัวเองได้บางส่วน ประกอบด้วย ข้อคำถามทั้งหมด 22 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple choice) 4 ตัวเลือก

ส่วนที่ 3 แบบวัดทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา ที่ใช้วัดองค์ประกอบ 3 ด้าน คือทัศนคติที่มีต่องาน ทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุ ทัศนคติที่มีต่อองค์กร ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 24 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 แบบวัดความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา ที่ใช้วัดองค์ประกอบ 3 ด้าน คือความเครียดจากการดูแลโดยตรง ความเครียดจากระบบงาน ความเครียดจากตัวผู้สูงอายุและพฤติกรรมของผู้สูงอายุ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 28 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ (Content validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบด้านเนื้อหา และความสอดคล้องกับคำจำกัดความ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้กับพี่เลี้ยงผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุเท่ากับ 0.77 แบบวัดทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุเท่ากับ 0.60 แบบวัดความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราเท่ากับ 0.93 และเมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 115 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.78, 0.74, 0.94 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยใช้วิธีส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง จำนวน 8 แห่ง และส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์จำนวน 2 แห่ง รวมจำนวนที่ระบุไว้ในสถานสงเคราะห์ทั้ง 10 แห่ง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ ได้แบบสอบถามกลับคืน 115 ฉบับ จากที่ส่งไปทั้งหมด 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.8

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Version 11.5 (Statistical package for the social science) ในการคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) และสร้างสมการพยากรณ์ความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา

สรุปผลการวิจัย

1. พี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา มีอายุเฉลี่ย 38.5 ปี โดยมีอายุต่ำสุด คือ 22 ปี และมีอายุสูงสุด 60 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 58.3 รายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 7,347 บาท โดยมีรายได้ต่ำสุด 4,500 บาท และมีรายได้สูงสุด 14,500 บาท และระยะเวลาในการดูแลเฉลี่ยประมาณ 7.75 ปี ระยะเวลาในการดูแลต่ำสุด 1 ปี และระยะเวลาในการดูแลนานสูงสุด 31 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 88.7 นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด ร้อยละ 98.3 สถานภาพสมรสคู่มากที่สุด ร้อยละ 57.4 และผ่านการอบรมหลักสูตรผู้ดูแลก่อนการปฏิบัติงานร้อยละ 8.7

2. พี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา มีความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลางมีจำนวนสูงสุด (ร้อยละ 51.3) และมีความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุในระดับต่ำมีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.7) ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 79.45$, $SD = 0.76$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความรู้ด้านการดูแลป้องกันอุบัติเหตุ ความรู้ด้านการทำความสะอาดร่างกายและการดูแลแต่งกายผู้สูงอายุและความรู้ด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้นต่างก็อยู่ในระดับสูง โดยด้านการดูแลป้องกันอุบัติเหตุมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 89.0$, $SD = 0.52$) ส่วนด้านอื่นๆต่างก็อยู่ในระดับปานกลาง

3. พี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา มีทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลางมีจำนวนสูงสุด (ร้อยละ 93) และมีทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุอยู่ในระดับไม่มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.7) ทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.62$, $SD = 0.87$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทัศนคติที่มีต่องานและทัศนคติที่มีต่อองค์กรต่างก็อยู่ในระดับดี โดยทัศนคติที่มีต่อองค์กรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.01$, $SD = 0.84$) ส่วนทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง

4. ความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.54$, $SD = 0.66$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความเครียดจากตัวผู้สูงอายุและพฤติกรรมของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.85$, $SD = 0.77$) ส่วนด้านความเครียดจากการดูแลโดยตรงและด้านความเครียดจากระบบงานต่างก็อยู่ในระดับน้อย

5. ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุ ทักษะติดต่อการดูแลผู้สูงอายุ กับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา

5.1 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .245$) ส่วนระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการดูแล ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 1 ที่ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการดูแลมีความสัมพันธ์กับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา

5.2 ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 2 ที่ว่า ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา

5.3 ทักษะติดต่อการดูแลผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -.184$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 3 ที่ว่า ทักษะติดต่อการดูแลผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา

6. ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ตัวแปร คือ อายุ และทักษะติดต่อการดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งสามารถทำนายความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราได้ร้อยละ 9.6 ($R^2 = .096$) ตัวแปรทำนายที่มีความสัมพันธ์ทางบวกมี 1 ตัว โดยตัวแปรที่มีความสำคัญในการทำนายทางบวก คือ อายุ ($Beta = .250$) ส่วนตัวแปรที่มีความสำคัญในการทำนายทางลบ คือ ทักษะติดต่อการดูแลผู้สูงอายุ ($Beta = -.190$) ซึ่งสามารถเขียนสมการทำนายความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา ได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

ความเครียดในงาน = $89.349 + .526 (\text{อายุ}) - .441 (\text{ทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุ})$
 ของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุ

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

ความเครียดในงาน = $.250 (\text{อายุ}) - .190 (\text{ทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุ})$
 ของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุ ทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุ กับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา สามารถนำมาอภิปรายประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. การศึกษาความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา

จากการศึกษาพบว่า ความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.54, SD = 0.66$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความเครียดจากตัวผู้สูงอายุและพฤติกรรมของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.85, SD = 0.77$) ส่วนด้านความเครียดจากการดูแลโดยตรงและด้านความเครียดจากระบบงานต่างก็อยู่ในระดับน้อย ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า การที่ผู้สูงอายุเอาแต่ใจตนเอง ผู้สูงอายุมีปัญหากับผู้สูงอายุคนอื่นหรือกับพี่เลี้ยง การที่ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อพี่เลี้ยงผู้สูงอายุ การเผชิญกับปัญหาด้านสภาพร่างกายและอาการของโรคในผู้สูงอายุ เช่น ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ อาการหลงลืม (รายละเอียดดังตารางที่ 16) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในสถานสงเคราะห์คนชรา มีจำนวนผู้สูงอายุมาก และมีความแตกต่างกันในด้านพฤติกรรมของผู้สูงอายุ และพี่เลี้ยงผู้สูงอายุเป็นบุคลากรที่ต้องทำงานใกล้ชิดกับผู้สูงอายุมากที่สุด กล่าวคือต้องใช้เวลาทำงานกับผู้สูงอายุเป็นเวลานาน โดยใช้เวลาในการทำงานอย่างน้อย 12 ชั่วโมง/วัน/คน (กนกวรรณ คุ่มวงศ์, 2536) อีกทั้งลักษณะงานของผู้ดูแลหรือพี่เลี้ยงนั้นเป็นงานบริการโดยตรง (Direct services) หรือการช่วยเหลือในการทำกิจวัตรประจำวันแก่ผู้สูงอายุในด้านต่างๆ เช่น การรับประทานอาหาร การขับถ่าย การชำระทำความสะอาดร่างกาย การทำความสะอาดเสื้อผ้าและของใช้ประจำวัน ตลอดจนการดูแลสังเกตอาการเจ็บป่วยทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ และต้องรับฟังปัญหาต่างๆ ของผู้สูงอายุด้วย และผู้สูงอายุที่พี่เลี้ยงผู้สูงอายุต้องคลุกคลีดูแลอย่างใกล้ชิดนั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่

มีประสบการณ์ วิธีชีวิตและภูมิหลังที่แตกต่างกัน การเรียกร้องให้พี่เลี้ยงผู้สูงอายุดูแลเอาใจใส่จึงมีรูปแบบที่แตกต่างกัน สิ่งเหล่านี้จะกดดันให้พี่เลี้ยงผู้สูงอายุเกิดความตึงเครียดในการทำงานได้ (กนกวรรณ คุ่มวงศ์, 2536) สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่กล่าวว่า ความสามารถในการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุมีผลต่อการรับรู้ภาวะในการดูแลของผู้ดูแล ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเครียดของผู้ดูแลโดยตรง ถ้าผู้สูงอายุมีความสามารถในการชีวิตประจำวันดี ไม่เป็นภาระแก่ผู้ดูแล ทำให้ผู้ดูแลมีความเครียดในงานเกิดขึ้นในระดับต่ำได้ (วิภาวรรณ ชุ่ม, 2538; ยุพาพิน ศิริโพธิ์งาม, 2539) รวมถึงพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา นั้นไม่ได้มีความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายกับผู้สูงอายุ ความใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้สูงอายุก็ย่อมมีน้อยกว่าบุคคลที่เป็นญาติ รวมทั้งต้องเผชิญกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของบุคคลที่ไม่เคยมีความผูกพันกันมาก่อน จึงก่อให้เกิดความเครียดได้ (ปริญา แร่ทอง, 2547) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สรินรัตน์ ตั้งชูรัตน์ (2544) พบว่า ความเครียดของผู้ดูแลที่เป็นญาติและไม่ใชญาติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้ดูแลที่ไม่ใชญาติเกิดความเครียดมากกว่าผู้ดูแลที่เป็นญาติ สาเหตุหนึ่งที ก่อให้เกิดความเครียดในตัวผู้ดูแลที่ไม่ใชญาติคือ ปัญหาของผู้ดูแลที่เกิดระหว่างการให้การดูแลที่ เกิดจากตัวผู้สูงอายุ

ด้านความเครียดจากการดูแลโดยตรง ($\bar{X} = 2.33, SD = 0.91$) และด้านความเครียดจากระบบงาน ($\bar{X} = 2.48, SD = 0.70$) ความเครียดในงานอยู่ในระดับเล็กน้อย ในด้านความเครียดจากการดูแลโดยตรงนั้น หมายถึง การรับรู้ความยากลำบากเกี่ยวกับกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุในเรื่อง การดูแลอนามัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ การดูแลเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ การเคลื่อนย้ายผู้สูงอายุ การสื่อสารพูดคุยกับผู้สูงอายุ ได้แก่ การดูแลเกี่ยวกับการทำกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุ การดูแลเรื่องการแต่งตัว การขับถ่าย อาหาร การนอน การระมัดระวังไม่ให้ผู้สูงอายุหกล้ม การช่วยพาผู้สูงอายุเดินภายในหรือนอกอาคาร การอุ้มหรือพยุงให้ผู้สูงอายุลุกจากเก้าอี้ไปที่เตียง หรือจากที่เตียงไปยังเก้าอี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ คัทรียา รัตนวิมล (2545) ทำการศึกษาความเครียดในบทบาทของผู้ดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพา: กรณีศึกษาในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุโขทัย พบว่าผู้ดูแลผู้สูงอายุมีความเครียดจากการดูแลโดยตรงอยู่ในระดับเล็กน้อย และสอดคล้องกับการศึกษาของ Sheehan and Nuttat (1988) อ้างในคมสัน แก้วระยะ (2540) พบว่างานการดูแลมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความเครียดของผู้ดูแลผู้สูงอายุ เมื่อพิจารณารายข้อในด้านนี้ ในรายชื่อการระมัดระวังไม่ให้ผู้สูงอายุหกล้ม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.48, SD = 1.15$) โดยความเครียดในงานอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การสังเกตอาการผิดปกติ เช่น การมีรอยแดงที่ผิวหนัง การเกิดแผลกดทับ อธิบายได้ว่า งานการดูแลผู้สูงอายุเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อน ซับซ้อน ผู้ให้การดูแลต้องมีความรู้เรื่องการดูแลที่เข้าใจผู้สูงอายุ รวมทั้งต้องให้การดูแลที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ พี่เลี้ยงผู้สูงอายุ

ต้องรับบทบาทของผู้ดูแล ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสำคัญและเป็นที่ต้องการสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อช่วยตอบสนองการทำกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันและส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (มาลินี วงศ์สิทธิ์ และศิริวรรณ ศิริบุญ, 2541)

ด้านความเครียดจากระบบงานอยู่ในระดับเล็กน้อย เรื่องโอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.10$, $SD = 1.13$) อธิบายได้ว่า งานที่เลี้ยงผู้สูงอายุเป็นงานในตำแหน่งลูกจ้าง มีทั้งลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว บางแห่งมีการจัดจ้างเป็นรายเดือนหรือรายปี ในสถานสงเคราะห์ที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะใช้เงินงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเงินบริจาคเป็นค่าตอบแทนหรือเงินเดือนของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุ แม้ว่าจะจบการศึกษาในระดับใดก็ตาม บางครั้งถูกมองว่าไม่เหมือนข้าราชการ ทั้งในเรื่องของสวัสดิการ พี่เลี้ยงผู้สูงอายุได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่ไม่สูงนัก สถานภาพที่ขาดความมั่นคง จะเห็นได้ว่ารายได้ของกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 7,347 บาท โดยมีรายได้ต่ำสุด 4,500 บาท และมีรายได้สูงสุด 14,500 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณที่ทำ ทำให้พี่เลี้ยงผู้สูงอายุต้องการสวัสดิการและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ต้องการขวัญและกำลังใจในการทำงานส่งผลต่อสุขภาพจิต และเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความเครียดในงานได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ กุลจิรา โฉมใส (2544) ที่ทำการศึกษาระยะเครียดและแนวทางการจัดการกับความเครียดในการปฏิบัติงานของพ่อบ้านแม่บ้านในสถานสงเคราะห์เด็ก สังกัดกองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสงเคราะห์ พบว่า ปัจจัยความก้าวหน้าในอาชีพมีผลต่อความเครียดในระดับปานกลาง โดยหากงานที่ทำอยู่ไม่มั่นคงและก้าวหน้า ไม่ได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ไม่เคยถูกส่งเข้าไปรับการอบรมความรู้เพิ่มเติม เป็นผลให้พ่อบ้านแม่บ้านเกิดความเครียด

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุ

ทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุ กับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล กับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้

สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราพบว่า อายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .245$) อธิบายได้ว่าพี่เลี้ยงผู้สูงอายุที่มีอายุมากจะมีระดับความเครียดในงานสูง ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อพี่เลี้ยงผู้สูงอายุที่มีอายุมากอาจมีปัญหาทางสุขภาพหรือมีปัญหาในการทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ สอดคล้องกับการศึกษาของ วรณนิกา สมนาวรรณ (2538) ที่พบว่า ผู้ดูแลที่มีอายุมากจะมีปัญหาสุขภาพจึงมีความเครียดในงานได้ ขัดแย้งกับการศึกษาของ คมสัน แก้วระยะ (2540) ที่พบว่า อายุมีความสัมพันธ์ในทางลบต่อความเครียดในบทบาทของผู้ดูแล เนื่องจากอายุมากขึ้นจะมีการปรับตัว

มีความรอบคอบในการแก้ไขปัญหา พิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหา มีผลต่อการเผชิญปัญหา และมีประสบการณ์ในการจัดการกับความเครียด ซึ่งจะส่งผลต่อความเครียดของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุ

สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลอื่นๆ ได้แก่ การศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการดูแล ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา อธิบายได้ว่า การศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการดูแลไม่มีผลต่อความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา

ทั้งนี้เป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 53.8 และพี่เลี้ยงผู้สูงอายุมีการอบรมการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มเติม และอาจมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา สอดคล้องกับการศึกษาของ คมสัน แก้วระยะ (2540) พบว่า รายได้และระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อความเครียดในบทบาทของผู้ดูแลผู้สูงอายุ ขัดแย้งกับการศึกษาของ วิมลรัตน์ ภูวราชูฒิพานิช (2537) ที่พบว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำเกิดความเครียดได้มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับสูง ซึ่งได้กล่าวไว้ว่าการศึกษาเป็นประสบการณ์ชีวิต ทำให้รู้จักกระบวนการทางสติปัญญาแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล การได้รับการศึกษาจะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาความรู้ทักษะและทัศนคติที่มีต่อการดูแลตนเองและผู้อื่น ขัดแย้งกับการศึกษาของ Lazarus and Folkman (1984) พบว่า ผู้ที่มีความรู้ดีจะสามารถประเมินสถานการณ์ได้ตรงกับความเป็นจริงจึงอาจเกิดความเครียดในงานน้อยกว่าผู้ที่ประเมินสถานการณ์ไม่ถูกต้อง อย่างไรก็ตามการศึกษาของ Lee, Brennan and Daly (2001) พบว่า ผู้ดูแลที่มีการศึกษาดีจะมีสติปัญญา และการใช้เหตุผลดี มีความพึงพอใจในชีวิตในระดับที่สูงและมีความเครียดในระดับต่ำ ขัดแย้งกับการศึกษาของ มนตรี ลิขิตภูมิ (2547) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดจากการทำงาน ได้แก่ รายได้ของครอบครัวที่ไม่เพียงพอ

ส่วนระยะเวลาในการดูแล พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา ซึ่งขัดแย้งกับจากการศึกษาของ Lazarus and Folkman (1984) พบว่า ปริมาณเวลาที่ใช้ในการดูแลกิจกรรมต่างๆของผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์กับผลกระทบต่อการขัดขวางหรือการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต ทัศนคติและพฤติกรรมทางอารมณ์ของผู้ดูแล ยิ่งใช้เวลาในการดูแล ยิ่งมีผลกระทบต่อผู้ดูแล อย่างไรก็ตามระยะเวลาในการดูแลที่เพิ่มขึ้น ผู้ดูแลอาจจะปรับตัวและสามารถที่จะเผชิญปัญหาและความยากลำบากในการดูแลได้ดีขึ้น ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ เพ็ญแข ชิวะพันธ์ (2545) ติดตามในผู้ดูแลผู้ป่วยที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังจำนวน 55 คู่ ในระยะเวลาในการดูแล 2 สัปดาห์ หลังจากจำหน่ายผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาล สามารถอธิบายถึงภาระจากการดูแลสุขภาพของผู้ดูแล พบว่าผู้ดูแลมีความแปรปรวนของสุขภาพจิต และมีความเครียดมาจากการดูแล ร้อยละ 27.0 และที่ระยะเวลา 2 เดือน ร้อยละ 17.0 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อระยะเวลาในการดูแลยาวนานขึ้น ผู้ดูแลจะมีความ

ยากลำบากในการดูแลน้อยลง และขัดแย้งกับการศึกษาของ Lindgren (1990) พบว่าระยะเวลาในการดูแลผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพามีความสัมพันธ์ทางลบกับความเหนื่อยหน่ายในการดูแล นอกจากนี้ อาจมีปัจจัยอื่น เช่น สถานภาพของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุ ซึ่งพบว่า พี่เลี้ยงผู้สูงอายุในการศึกษาคั้งนี้ ร้อยละ 57.4 ที่มีสถานภาพสมรสคู่ ดังนั้นคู่สมรสอาจช่วยสนับสนุนทางด้านอารมณ์

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุกับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา

จากการศึกษา พบว่า ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา กล่าวคือ ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุไม่มีผลต่อความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราอยู่ในระดับปานกลาง พี่เลี้ยงผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรผู้ดูแลก่อนปฏิบัติงานที่สถานสงเคราะห์ มีเพียงร้อยละ 8.7 ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรผู้ดูแลก่อนปฏิบัติงาน แต่เมื่อเข้ามาทำงานในสถานสงเคราะห์คนชราแล้ว จะมีการส่งไปอบรมที่สถานสงเคราะห์คนชราที่มีการจัดอบรมหรือตามวิทยาลัยพยาบาลที่จัดอบรม บางแห่งมีการสอนเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุภายหลังการปฏิบัติงาน และมีการศึกษาจากพี่เลี้ยงผู้สูงอายุที่ปฏิบัติงานอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของรุ่งโรจน์ พุ่มริ้ว และคณะ (2540) พบว่า การได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุมีผลต่อการดูแลเพื่อที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ โดยผู้ที่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุสามารถดูแลผู้สูงอายุได้ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการดูแล เนื่องจากผู้ดูแลที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุนั้นใช้ความรู้มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม และส่งผลต่อความเครียดในการดูแลน้อยลง ซึ่งขัดแย้งกับแนวคิดของ Orem (2001) ที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้บุคคลพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติทางบวกต่อการดูแลบุคคลที่ต้องพึ่งพา และในการวิจัยครั้งนี้มีการวัดความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุโดยให้พี่เลี้ยงผู้สูงอายุทำแบบวัดความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุโดยไม่ได้จำกัดเวลาในการทำแบบวัด และในรายชื่อแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์และให้ส่งกลับ อาจมีการปรึกษากันหรือสอบถามคำตอบจากผู้อื่นได้ อาจทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ตรงตามความเป็นจริง ส่งผลต่อข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ได้

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุกับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา

จากการศึกษา พบว่า ทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -.184$) อธิบายได้ว่า พี่เลี้ยงผู้สูงอายุที่มีทัศนคติในการดูแลผู้สูงอายุที่ดีจะมีความเครียด

ในงานน้อย จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ทักษะคติต่อการดูแลผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.62$, $SD = 0.87$) ซึ่งทักษะคติเป็นความเชื่อ ความรู้สึก รวมทั้งท่าทีที่แสดงออกที่บ่งบอกถึงสภาพของจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นสภาพแห่งความพร้อมที่จะได้ตอบ และแสดงให้เห็นทราบถึงแนวทางการสนองตอบของบุคคลต่อสิ่งเร้า (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2537) สอดคล้องกับแนวคิดของ Robbins (1998) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีทักษะคติที่ดีต่อการดูแลผู้สูงอายุก็จะแสดงออกมาในรูปของความสุข ความยินดี ความเต็มใจ และมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติต่อผู้สูงอายุอย่างดี ตรงข้ามกับบุคคลที่มีทักษะคติทางลบต่อการดูแลผู้สูงอายุ เมื่อต้องดูแลผู้สูงอายุอาจก่อให้เกิดความไม่ยินดี และก่อให้เกิดความเครียดในการดูแลได้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะคติที่มีต่องานและทักษะคติที่มีต่อองค์กรต่างก็อยู่ในระดับดี โดยทักษะคติที่มีต่อองค์กรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.01$, $SD = 0.84$) ส่วนทักษะคติที่มีต่อผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง อธิบายได้ว่าพี่เลี้ยงผู้สูงอายุมีทักษะคติที่ดีต่อลักษณะงานการดูแลผู้สูงอายุและมีทักษะคติที่ดีต่อองค์กร ซึ่งหมายถึงสถานสงเคราะห์ รวมถึงการดำเนินงานของสถานสงเคราะห์ ที่คำนึงถึงประโยชน์ของผู้สูงอายุที่มารับบริการมากกว่าผลกำไร ส่วนด้านทักษะคติที่มีต่อผู้สูงอายุ ควรส่งเสริมและให้ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุเพื่อให้พี่เลี้ยงผู้สูงอายุมีความรู้และเข้าใจถึงลักษณะของผู้สูงอายุทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพื่อให้มีความเข้าใจในตัวผู้สูงอายุ และควรส่งเสริมทักษะคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ ดังเช่นในรายชื่อที่กล่าวว่า ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่น่าสงสาร ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่น่านับถือ ผู้สูงอายุที่อายุมาก ๆ ความจำมักเสื่อมและมีอาการหลงลืม แสดงถึงทักษะคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ นอกจากนี้ทักษะคติต่อการดูแลผู้สูงอายุในรายชื่อที่กล่าวว่า งานพี่เลี้ยงผู้สูงอายุเป็นงานที่ทำแล้วได้กุศล/บุญ งานพี่เลี้ยงผู้สูงอายุเป็นงานที่ทำให้เกิดความผูกพัน ใกล้ชิดผู้สูงอายุ งานพี่เลี้ยงผู้สูงอายุเป็นงานที่เสียสละ แสดงถึงทักษะคติที่ดีต่องานการดูแลผู้สูงอายุ โดยลักษณะงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุเป็นงานที่ลำบาก จำเจ ไม่สร้างสรรค์ น่าเบื่อ งานบางอย่างอาจจะทำแล้วทำอีกไม่เสร็จสิ้นแล้วต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิด เพราะการกระทำหรือกิจกรรมบางอย่างของผู้สูงอายุก่อให้เกิดอันตรายได้ง่าย ดังนั้นผู้ที่เข้ามาทำงานในอาชีพพี่เลี้ยงผู้สูงอายุจะต้องมีความเข้าใจลักษณะงานอาชีพพี่เลี้ยงผู้สูงอายุ (ยุทธ ไกยวรรณ, 2545) สอดคล้องกับการศึกษาของ สายธรรม วงศ์สถิตวิไลรุ่ง (2540) ที่พบว่า ทักษะคติที่ดีต่อการดูแลผู้สูงอายุจะช่วยทำให้พี่เลี้ยงผู้สูงอายุยอมรับผู้สูงอายุ และเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือหรือปฏิบัติต่อผู้สูงอายุเป็นอย่างดี มองเห็นว่าการให้การดูแลผู้สูงอายุเป็นสิ่งที่น่าพอใจ และเกิดความพึงพอใจที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ ซึ่งจะทำให้พี่เลี้ยงผู้สูงอายุลดความตึงเครียดด้านจิตใจ อารมณ์ได้

3. ศึกษาตัวแปรที่ร่วมพยากรณ์ความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา

จากผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนในการพยากรณ์ความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา พบว่า อายุกับทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุสามารถร่วมพยากรณ์ความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราได้ร้อยละ 9.6 ($R^2 = .096$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยได้รับการสนับสนุนเพียงบางส่วน ดังนั้นอายุเป็นตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าไปในการพยากรณ์ความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราได้ร้อยละ 6 ($R^2 = .060$) เมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทาง พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก ($Beta = .250$) แสดงว่าถ้าพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราที่มีอายุมากจะส่งผลให้มีความเครียดในงานมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อพี่เลี้ยงผู้สูงอายุที่มีอายุมากอาจมีปัญหาทางสุขภาพหรือมีปัญหาในการทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ สอดคล้องกับการศึกษาของ วรรณนิภา สมนาวรรณ (2538) ที่พบว่า ผู้ดูแลที่มีอายุมากจะมีความเครียดในการทำงานได้ และเมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์ คือ ทัศนคติต่อการดูแลผู้สูงอายุในสมการ สามารถพยากรณ์ความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทาง พบว่ามีความสัมพันธ์ทางลบ ($Beta = -.190$) แสดงว่าถ้าพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราที่มีทัศนคติในการดูแลผู้สูงอายุที่ดีจะส่งผลให้มีความเครียดในงานน้อยลง

สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการดูแล และความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุนั้น ไม่สามารถเข้าสู่สมการพยากรณ์ได้ เนื่องจากปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการดูแล และความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา

จากการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า พี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราที่มีอายุมากจะมีความเครียดในงานมากขึ้น และการมีทัศนคติที่ดีต่อการดูแลผู้สูงอายุจะมีความเครียดในงานน้อยลง

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติการพยาบาลจากผลการวิจัย

1. ความเครียดในงานของพี่เลี้ยงผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราโดยรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามความเครียดเหล่านี้อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพจิต สุขภาพทางกาย และประสิทธิผลของการทำงาน ควรหาแนวทางในการลดความเครียดในงานและป้องกันไม่ให้พี่เลี้ยงผู้สูงอายุมีระดับของความเครียดในงานมากเกินไป

2. ควรสนับสนุนทัศนคติที่ดีในการดูแลผู้สูงอายุ ตลอดจนให้การชื่นชม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราเกิดความรู้สึกที่ดีในการทำหน้าทีดูแลผู้สูงอายุต่อไป

3. นำความรู้ที่ได้มาพัฒนาต่อเนื่อง จัดทำเป็นรูปแบบในการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดการความเครียดเฉพาะด้านที่ผู้สูงอายุเป็นปัญหา เพื่อช่วยลดความเครียดในงานของผู้สูงอายุได้ตรงกับด้านของปัญหาที่แท้จริง

ข้อเสนอแนะทางวิจัยในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ค่าอำนาจการพยากรณ์ในการศึกษาครั้งนี้มีน้อย จึงน่าจะมีตัวแปรอื่นที่จะเข้ามามีส่วนในการพยากรณ์ความเครียดในงาน เช่น แรงสนับสนุนทางสังคม การรับรู้ภาวะการดูแล ซึ่งควรมีการศึกษาวิจัยต่อไป

2. ควรขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างให้กว้างขึ้น เช่น ศึกษาในผู้สูงอายุในสถานบริบาลที่อาจมีลักษณะที่แตกต่างจากสถานสงเคราะห์คนชรา หรือมีการศึกษาเปรียบเทียบความเครียดในงานของผู้สูงอายุในภาครัฐและภาคเอกชน

3. ควรมีการศึกษารูปแบบของโปรแกรมในการช่วยลดความเครียดในงานของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา เช่น รูปแบบการส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการดูแลผู้สูงอายุ รูปแบบการให้ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา